

Αριθμός 3099/2017

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Γ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 4 Μαΐου 2017 με την εξής σύνθεση: Αικ. Συγγούνα, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ΄ Τμήματος, Δ. Σκαλτσούνης, Γ. Τσιμέκας, Δ. Μακρής, Θ. Τζοβαρίδου, Σύμβουλοι, Σπ. Καρύδα, Β. Γκέρτσος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Τετράδη, Γραμματέας του Γ΄ Τμήματος.

Για να δικάσει την από [REDACTED] αίτηση:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

κατά των: 1. Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος δεν παρέστη και 2. Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, ο οποίος παρέστη με τους δικηγόρους α) Γεώργιο Δελλή (Α.Μ.15582), β) Αλέξανδρο Λεοντόπουλο – Βαμβέτσο (Α.Μ. 20252) και γ) Φίλιππο Σπυρόπουλο (Α.Μ. 7310), που τους διόρισε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του,

και κατά των παρεμβαινόντων: Α. 1) Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας, 2) Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, 3) Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιώς, 4) Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας, 5) Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών, 6) Δικηγορικού Συλλόγου Αιγίου, 7) Δικηγορικού Συλλόγου Αμαλιάδος, 8) Δικηγορικού Συλλόγου Ζακύνθου, 9) Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου, 10) Δικηγορικού Συλλόγου Ιωαννίνων, 11) Δικηγορικού Συλλόγου Καβάλας, 12) Δικηγορικού Συλλόγου Καστοριάς, 13) Δικηγορικού Συλλόγου Κιλκίς, 14) Δικηγορικού Συλλόγου Κοζάνης, 15) Δικηγορικού Συλλόγου Λαμίας, 16) Δικηγορικού Συλλόγου

Ξάνθης, 17) Δικηγορικού Συλλόγου Ορεστιάδας, 18) Δικηγορικού Συλλόγου Ρεθύμνου, 19) Δικηγορικού Συλλόγου Ροδόπης, 20) Δικηγορικού Συλλόγου Τριπόλεως, 21) Δικηγορικού Συλλόγου Χαλκίδας και 21) Δικηγορικού Συλλόγου Χίου, οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Αλέξανδρο Λεοντόπουλο – Βαμβέτσο (Α.Μ. 20252), στον οποίο δόθηκε προθεσμία μέχρι τις 15 Μαΐου 2017, για τη νομιμοποίησή του και

B. 1) Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, 2) Δικηγορικού Συλλόγου Κορίνθου, 3) Δικηγορικού Συλλόγου Σύρου, 4) Δικηγορικού Συλλόγου Τριπόλεως, 5) Δικηγορικού Συλλόγου Αγρινίου, 6) Δικηγορικού Συλλόγου Αιγίου, 7) Δικηγορικού Συλλόγου Αμαλιάδος, 8) Δικηγορικού Συλλόγου Γιαννιτσών, 9) Δικηγορικού Συλλόγου Γυθείου, 10) Δικηγορικού Συλλόγου Δράμας, 11) Δικηγορικού Συλλόγου Εδέσσας, 12) Δικηγορικού Συλλόγου Ευρυτανίας, 13) Δικηγορικού Συλλόγου Ηλείας, 14) Δικηγορικού Συλλόγου Θεσπρωτίας, 15) Δικηγορικού Συλλόγου Καλαβρύτων, 16) Δικηγορικού Συλλόγου Καλαμάτας, 17) Δικηγορικού Συλλόγου Κοζάνης, 18) Δικηγορικού Συλλόγου Κω, 19) Δικηγορικού Συλλόγου Λασιθίου, 20) Δικηγορικού Συλλόγου Λεβαδείας, 21) Δικηγορικού Συλλόγου Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου, 22) Δικηγορικού Συλλόγου Νάξου, 23) Δικηγορικού Συλλόγου Ναυπλίου, 24) Δικηγορικού Συλλόγου Ξάνθης, 25) Δικηγορικού Συλλόγου Ορεστιάδας, 26) Δικηγορικού Συλλόγου Ρόδου, 27) Δικηγορικού Συλλόγου Σάμου, 28) Δικηγορικού Συλλόγου Σερρών, 29) Δικηγορικού Συλλόγου Σπάρτης, 30) Δικηγορικού Συλλόγου Τρικάλων, 31) Δικηγορικού Συλλόγου Φλωρίνης, 32) Δικηγορικού Συλλόγου Χαλκιδικής και 33) Δικηγορικού Συλλόγου Χανίων, οι οποίοι παρέστησαν με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Αλέξανδρο Λεοντόπουλο – Βαμβέτσο, στον οποίο δόθηκε προθεσμία μέχρι τις 15 Μαΐου 2017, για τη νομιμοποίησή του.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν: α) η από 30.1.2016 απόφαση της Επιτροπής Αξιολόγησης του άρθρου 15 του ν. 4194/2013, β) η από 29.3.2016 απόφαση της ίδιας πιο πάνω Επιτροπής Αξιολόγησης επί της από 28.3.2016 αίτησης θεραπείας του

αιτούντος και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Παρέδρου Σπ. Καρύδα.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξουσίους του καθ' ου Δικηγορικού Συλλόγου και τον πληρεξούσιο των παρεμβαινόντων, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (5123263, 3052913, 3052912, 1408836/2016 έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, ζητείται η ακύρωση: α) της από 29/30.1.2016 απόφασης της Επιτροπής Αξιολόγησης του άρθρου 15 παρ. 1 Α του ν. 4194/2013, κατά το μέρος που με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι ο αιτών πληροί μερικώς τις προϋποθέσεις εγγραφής του στο μητρώο ασκουμένων και, περαιτέρω, αποφασίσθηκε η παραπομπή του στη Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας του άρθρου 16 του Κώδικα Δικηγόρων· β) της από 29.3.2016 απορριπτικής απάντησης της Επιτροπής Αξιολόγησης επί της 3531/28.3.2016 αίτησης θεραπείας του.

3. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται στο Γ' Τμήμα με επταμελή σύνθεση, κατόπιν της 1090/2017 παραπεμπτικής απόφασης του Τμήματος αυτού με πενταμελή σύνθεση, λόγω της σπουδαιότητας των ζητημάτων που ανέκυψαν, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 5 του π.δ. 18/1989 (Α' 8).

4. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο αιτών με την 3950/23.3.2015 αίτηση (όπως συμπληρώθηκε) προς τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών ζήτησε να εγγραφεί στο βιβλίο ασκουμένων αυτού, επικαλούμενος ως τίτλο σπουδών πτυχίο νομικής που του είχε απονεμηθεί από τη Νομική Σχολή του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου (Ε.Π.Κ.) και προσκομίζοντας την 17-38/20.3.2015 πράξη του

Διεπιστημονικού Οργανισμού Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.) περί αναγνώρισης του ανωτέρω πτυχίου ως ισότιμου και αντίστοιχου προς τα πτυχία των νομικών σχολών των ελληνικών πανεπιστημίων. Η Επιτροπή Αξιολόγησης, στην οποία διαβιβάσθηκε η αίτηση, με την προσβαλλόμενη 29/30.1.2016 απόφαση απέρριψε το αίτημά του για άμεση εγγραφή στο μητρώο ασκουμένων δικηγόρων και τον παρέπεμψε στην Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας του άρθρου 16 του Κώδικα Δικηγόρων, προκειμένου να αποδείξει τις γνώσεις του στο πεδίο του Αστικού και Διοικητικού Δικαίου και της Πολιτικής και Ποινικής Δικονομίας. Ειδικότερα, έκρινε ότι ο αιτών, πτυχιούχος 3,5 ετών φοίτησης του Ε.Π.Κ., πληροί μερικώς τις προϋποθέσεις εγγραφής στο μητρώο ασκουμένων δικηγόρων. Τούτο, διότι διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει αντιστοιχία των επαγγελματικών του προσόντων, ως προς την αναγκαία γνώση επί των ως άνω κλάδων του δικαίου, προκειμένου αυτός να αντεπεξέλθει στα καθήκοντα του ασκούμενου δικηγόρου, ιδίως στις δυνατότητες αυτοτελούς παράστασης και παροχής νομικών υπηρεσιών κατά το άρθρο 12 παρ. 1 του Κώδικα Δικηγόρων. Αίτηση θεραπείας του αιτούντος κατά της ανωτέρω απόφασης απορρίφθηκε με την από 29.3.2016 απόφαση της Επιτροπής Αξιολόγησης. Με την κρινόμενη αίτηση ο αιτών ζητεί την ακύρωση των ανωτέρω πράξεων.

5. Επειδή, με τα άρθρα 15, 16 και 17 του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α' 208) όπως ισχύουν μετά τους ν. 4205/2013 (Α' 242), 4254/2014 (Α' 85) και 4285/2014 (Α' 191), καθορίσθηκαν οι ειδικές προϋποθέσεις άσκησης των κατόχων τίτλων πανεπιστημίων της αλλοδαπής και ασκουμένων δικηγόρων της αλλοδαπής. Ειδικότερα, με την παρ. 1 Α του άρθρου 15 του Κώδικα, όπως αυτή προστέθηκε με το εδ. α' της παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 4285/2014, ορίσθηκε ότι «Για το αίτημα εγγραφής στο Μητρώο ασκουμένων αποφαινεται Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας. Η Επιτροπή αποτελείται από τους

Προέδρους των Δικηγορικών Συλλόγων: α) Αθηνών, ως πρόεδρο, β) Θεσσαλονίκης, γ) Πειραιώς ή τους αναπληρωτές τους και δ) έναν Πρόεδρο άλλου Δικηγορικού Συλλόγου ή τον αναπληρωτή του. Η ανωτέρω Επιτροπή ορίζεται στην πρώτη συνεδρίαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων, που συγκαλείται μετά τις αρχαιρεσίες για ανάδειξη των προεδρείων των Συλλόγων και η θητεία της διαρκεί μέχρι τη λήξη της θητείας των μελών της. Στην Επιτροπή μετέχει επίσης, ως πέμπτο μέλος, και ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου στον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ή το οριζόμενο από αυτόν μέλος του Συλλόγου αυτού. Αν ο αιτών επιθυμεί να εγγραφεί σε σύλλογο ο πρόεδρος του οποίου μετέχει ως μόνιμο μέλος (α΄ έως δ΄), τότε ως πέμπτο μέλος ορίζεται με απόφαση του Προέδρου του Συλλόγου αυτού, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, με τον αναπληρωτή του. Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον τέσσερις φορές ετησίως...». Κατόπιν δε της από 19-21.9.2014 απόφασης της Ολομέλειας των Προέδρων Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, συγκροτήθηκε η Επιτροπή Αξιολόγησης και η πράξη συγκρότησης δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (τ. Υ.Ο.Δ.Δ. 813/19.12.2014).

6. Επειδή, η δεύτερη προσβαλλόμενη από 29.3.2016 πράξη της Επιτροπής Αξιολόγησης, με την οποία απορρίφθηκε, χωρίς νέα έρευνα, αίτηση θεραπείας του αιτούντος κατά της πρώτης πράξης, στερείται εκτελεστού χαρακτήρα, ως απλώς επιβεβαιωτική της πρώτης· συνεπώς, απαραδέκτως προσβάλλεται (Σ.τ.Ε. 1451/2015, 2594/2011, 912/2005).

7. Επειδή, η Επιτροπή Αξιολόγησης, όπως συνάγεται από τη συγκρότησή της και την κατά τόπο αρμοδιότητά της που εκτείνεται σε όλη τη χώρα, σε συνδυασμό προς τον σκοπό δημόσιου συμφέροντος τον οποίο θεραπεύει (έλεγχος επαγγελματικής ισοτιμίας υποψηφίων ασκουμένων δικηγόρων, όπως θα εκτεθεί κατωτέρω), αποτελεί συλλογικό όργανο της Διοίκησης υποκείμενο στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος (άρθρο 6 παρ. 3 περ. δ στοιχ. γγ

π.δ. 101/2014, Α' 168 «Οργανισμός Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων»), εποπτεύει τους Δικηγορικούς Συλλόγους, στους οποίους θα εγγραφούν οι υποψήφιοι ως ασκούμενοι δικηγόροι (πρβλ. Σ.τ.Ε. 4642/2015, 4062/2014, 29/2009, 4075/1989, βλ. σχετ. Σ.τ.Ε. 225/1992). Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, στην παρούσα δίκη νομιμοποιείται παθητικώς ως κύριος διάδικος κατ' άρθρο 21 παρ. 2 περ. α του π.δ. 18/1989 (Α' 8) ο ανωτέρω Υπουργός, ενώ μη νομίμως παρέστη ως καθού κύριος διάδικος ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών, του οποίου δεν προσβάλλεται πράξη. Ο τελευταίος όμως, στα μητρώα ασκούμενων του οποίου επιδιώκει να εγγραφεί ο αιτών, επικαλούμενος προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του και την κατά το άρθρο 90 περ. ζ' του Κώδικα Δικηγόρων δυνατότητα να ασκεί ενώπιον δικαστηρίων παρέμβαση για κάθε ζήτημα που ενδιαφέρει τα μέλη του συλλόγου ή το δικηγορικό σώμα, ήτοι θίγει τα συμφέροντα των μελών του ως επαγγελματικής τάξης, με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς παρεμβαίνει υπέρ του κύριου των προσβαλλομένων πράξεων, έχοντας ασκήσει από κοινού με άλλους δικηγορικούς συλλόγους της χώρας την από 8.12.2016 παρέμβαση (πρβλ. Σ.τ.Ε. 4642/2015, 4062/2014, 3958/2014, 1705/2013).

8. Επειδή, νομίμως συζητείται η υπόθεση κατά την δικάσιμο της 4.5.2017 παρά την μη παράσταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, δεδομένου ότι κοινοποιήθηκε εμπροθέσμως προς αυτόν αντίγραφο της ανωτέρω παραπεμπτικής απόφασης η οποία περιείχε και ορισμό δικασίμου (βλ. την 12.4.2017 έκθεση επίδοσης που υπάρχει στην δικογραφία).

9. Επειδή, πλην του μνημονευθέντος Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, υπέρ του κύριου των προσβαλλόμενων πράξεων ασκήθηκε, πριν τη συζήτηση της υπόθεσης στην πενταμελή σύνθεση, η από 8.12.2016 παρέμβαση με κοινό δικόγραφο της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας και είκοσι (20) Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας. Με την παραπεμπτική απόφαση του Τμήματος κρίθηκε ότι η παρέμβαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη καθ'

ο μέρος ασκήθηκε από επτά από τους είκοσι Δικηγορικούς Συλλόγους, ήτοι τους Δικηγορικούς Συλλόγους Αιγίου, Αμαλιάδας, Κοζάνης, Ξάνθης, Ορεστιάδας, Τρίπολης και Χίου, επειδή δεν νομιμοποίησαν, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 3 του π.δ. 18/1989, τον υπογράφοντα την παρέμβαση αυτή δικηγόρο (βλ. σκέψη 8 της παραπεμπτικής απόφασης). Ως προς τους λοιπούς παρεμβαίνοντες με το ίδιο δικόγραφο, ήτοι την Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας και τους Δικηγορικούς Συλλόγους Πειραιώς, Λάρισας, Πατρών, Ζακύνθου, Ηρακλείου, Ιωαννίνων, Καβάλας, Καστοριάς, Κιλκίς, Λαμίας, Ρεθύμνου, Ροδόπης και Χαλκίδας, οι οποίοι νομιμοποίησαν τον υπογράφοντα της παρέμβασης δικηγόρο εντός της ταχθείσας προθεσμίας, η παρέμβαση ασκείται παραδεκτώσ και από την άποψη του εννόμου συμφέροντος, εφόσον, στη μεν Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος έχει δοθεί, δυνάμει του άρθρου 134 παρ. 1 του Κώδικα Δικηγόρων, η δυνατότητα εκπροσώπησης του δικηγορικού σώματος συνολικά, ενώ σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 90 περ. ζ' του Κώδικα Δικηγόρων, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι έχουν την δυνατότητα να ασκούν ενώπιον δικαστηρίων παρέμβαση για κάθε ζήτημα που ενδιαφέρει τα μέλη του συλλόγου ή το δικηγορικό σώμα, ήτοι θίγει τα συμφέροντα των μελών τους ως επαγγελματικής τάξης, όπως το προκείμενο ζήτημα της πρόσβασης κατόχων αλλοδαπών τίτλων νομικής στην δικηγορική άσκηση, λαμβανομένου υπόψη και ότι ο ασκούμενος δικηγόρος έχει, σύμφωνα με τα άρθρα 13 παρ. 9 και 25 του Κώδικα, δυνατότητα να μετεγγραφεί σε άλλο δικηγορικό σύλλογο από αυτόν της αρχικής εγγραφής του και ότι η εγγραφή στα βιβλία ασκουμένων δικηγόρων ζητείται με τελικό σκοπό την απόκτηση της άδειας άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος, το οποίο, κατά το άρθρο 28 του Κώδικα, έχει το δικαίωμα να ασκεί ο δικηγόρος όχι μόνο στην περιφέρεια του δικηγορικού συλλόγου του οποίου είναι μέλος, αλλά και σε περιφέρειες άλλων δικηγορικών συλλόγων (πρβλ. Σ.τ.Ε. 3516/2013 Ολομ., 3340/2013 Ολομ., 2770/2011 Ολομ.).

10. Επειδή, περαιτέρω, παρεμβαίνουν ενώπιον της επταμελούς σύνθεσης, με κοινό δικόγραφο (Ε 266/27.4.2017), υπέρ του κύρους των προσβαλλομένων πράξεων, το πρώτον, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Θεσσαλονίκης, Κορίνθου, Σύρου, Αργινίου, Γιαννιτσών, Γυθείου, Δράμας, Εδέσσης, Ευρυτανίας, Ηλείας, Θεσπρωτίας, Καλαβρύτων, Καλαμάτας, Κορίνθου, Κω, Λασιθίου, Λεβαδείας, Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου, Νάξου, Ναυπλίου, Ρόδου, Σάμου, Σερρών, Σπάρτης, Τρικάλων, Φλωρίνης, Χαλκιδικής και Χανίων και εκ νέου, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Αιγίου, Αμαλιάδας, Κοζάνης, Ξάνθης, Ορεστιάδας και Τρίπολης. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον της επταμελούς σύνθεσης, ο υπογράφων το δικόγραφο της παρέμβασης δικηγόρος παρέστη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης και έλαβε προθεσμία μέχρι τις 15.5.2017 για τη νομιμοποίησή του. Όμως, ως προς τους Δικηγορικούς Συλλόγους Δράμας, Ηλείας και Σερρών, δεν προσκομίσθηκε πράξη παροχής πληρεξουσιότητας· επομένως, ως προς τους ανωτέρω, η παρέμβαση ασκείται απαραδέκτως. Εξάλλου, στην 48/28.4.2017 απόφαση του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Σάμου με τίτλο «Εξουσιοδότηση» αναφέρεται ότι εξουσιοδοτείται ο ως άνω δικηγόρος «... να ασκήσει παρέμβαση υπέρ του κύρους των προσβαλλομένων πράξεων της Επιτροπής Αξιολόγησης, να υποβάλει υπομνήματα, σχετικά έγγραφα κ.λπ., καθώς και να παρασταθεί και να εκπροσωπήσει το Σύλλογό μας ενώπιον του ΣτΕ (Γ' Τμήμα) κατά τη δικάσιμο της 4.5.2017, ή σε οποιαδήποτε άλλη δικάσιμο, μετ' αναβολή ή ματαίωση των, ότε θα συζητηθούν η καθεμία χωριστά οι αιτήσεις ακυρώσεως». Όμοιο περιεχόμενο έχει και η 14/28.4.2017 απόφαση του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Τρίπολης, με την οποία εξουσιοδοτείται ο ως άνω δικηγόρος για την άσκηση της ανωτέρω παρέμβασης. Με το περιεχόμενο όμως, αυτό οι παραπάνω εξουσιοδοτήσεις δεν μπορούν να θεωρηθούν ούτε γενικό αλλά ούτε και ειδικό πληρεξούσιο, εφόσον δεν προσδιορίζεται κατά τρόπο ειδικό η συγκεκριμένη υπόθεση, με μνεία των προσβαλλόμενων πράξεων

ή των διαδίκων, για την οποία χορηγείται η πληρεξουσιότητα (πρβλ. Σ.τ.Ε. 200/2014, 3658/2011, 541/2005 κ.ά.). Με τα δεδομένα αυτά, η από 27.4.2017 παρέμβαση είναι απορριπτέα, κατά το μέρος που ασκήθηκε από τον Δικηγορικό Σύλλογο Σάμου και Τρίπολης, ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989, όπως ισχύει. Οι λοιποί, το πρώτον παρεμβαίνοντες Δικηγορικοί Σύλλογοι, οι οποίοι νομιμοποίησαν τον ως άνω δικηγόρο, παραδεκτώς παρεμβαίνουν από την άποψη αυτή στην παρούσα δίκη (βλ. Σ.τ.Ε. 4308/2015 Ολομ., Σ.τ.Ε. 3367/2015 Ολομ.), έχουν δε και έννομο συμφέρον σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη. Περαιτέρω, όσον αφορά τους εκ νέου παρεμβαίνοντες, ήτοι τους Δικηγορικούς Συλλόγους Αιγίου, Αμαλιάδας,, Κοζάνης, Ξάνθης και Ορεστιάδας, νομιμοποίησαν τον υπογράφοντα δικηγόρο στην δίκη επί της επταμελούς σύνθεσης, εντός της ταχθείσας από την Πρόεδρο προθεσμίας, μόνον οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Αμαλιάδας και Ξάνθης. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τους Δικηγορικούς Συλλόγους Αιγίου, Κοζάνης και Ορεστιάδας η ανωτέρω παρέμβαση πρέπει, προεχόντως, για τον λόγον αυτό να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Όσον αφορά δε τους Δικηγορικούς Συλλόγους Αμαλιάδας και Ξάνθης η από 8.12.2016 παρέμβαση των οποίων ενώπιον της πενταμελούς σύνθεσης, όπως αναλυτικώς εκτίθεται στην ανωτέρω σκέψη, απορρίφθηκε με την παραπεμπτική απόφαση, ως απαράδεκτη, η ασκηθείσα εκ νέου με Ε 266/27.4.2017 παρέμβασή τους, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, δοθέντος ότι σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 49 του π.δ. 18/1989, στο πλαίσιο της ίδιας ακυρωτικής δίκης επιτρέπεται να ασκηθεί μόνο μία φορά παρέμβαση από τον αυτόν διάδικο (πρβλ. Σ.τ.Ε. 522/2015 Ολομ., Σ.τ.Ε. 192/2017 7μ., 967/2007 7μ., βλ. σχετικ. Σ.τ.Ε. 4591/2014, 1579/1998, 2730/1988).

11. Επειδή, στη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) ορίζεται στο μεν άρθρο 45 (πρώην άρθρο 39 Σ.Ε.Κ.) ότι «εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Ένωσης», στο δε άρθρο 49 (πρώην άρθρο 43 Σ.Ε.Κ.) ότι «οι περιορισμοί

της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους απαγορεύονται ...» και ότι «η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων ...».

12. Επειδή, ενόψει της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως των αποφάσεων της 10.12.2009 C-345/08 *Peśla* της 13.11.2003 C-313/01 *Morgenbesser* και της 7.5.1991 C-340/89 *Βλασσοπούλου*, υπό την ισχύ του προγενέστερου Κώδικα περί Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954, Α' 235), έχει κριθεί (Σ.τ.Ε. 2770/2011 Ολομ. ιδίως σκέψη 11) ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 39 και 43 της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως ίσχυσε μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, όταν κράτος μέλος της Ένωσης (κράτος υποδοχής) εξετάζει αν θα επιτρέψει σε κοινοτικό υπήκοο, ακόμη και πολίτη του ίδιου, την άσκηση επαγγέλματος για την οποία, κατά τη νομοθεσία του κράτους αυτού, απαιτούνται προσόντα πιστοποιούμενα με την κατοχή ορισμένου τίτλου, οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τους τίτλους, τους οποίους έχει αποκτήσει ο ενδιαφερόμενος σε άλλο κράτος μέλος (κράτος προέλευσης) και οι οποίοι συνιστούν νόμιμη προϋπόθεση για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος στο κράτος εκείνο. Η υποχρέωση αυτή δεν οφείλεται στην αυγενή ακαδημαϊκή αξία των εν λόγω τίτλων ούτε περιορίζει την αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους υποδοχής να καθορίζει το ίδιο τη μορφή, το περιεχόμενο και το επίπεδο της οικείας εκπαίδευσης, καθώς και τα επιθυμητά για το συγκεκριμένο επάγγελμα προσόντα, αλλά στηρίζεται στο ότι οι πιο πάνω τίτλοι επιτρέπουν στο κράτος προέλευσης την πρόσβαση στο οικείο επάγγελμα. Γι' αυτό και δεν επιτρέπεται να μη λαμβάνονται υπόψη εξαιτίας ακαδημαϊκών και μόνο (ως προς την αντίστοιχη εκπαίδευση) διαφορών μεταξύ κράτους προέλευσης και κράτους υποδοχής. Αντιθέτως, το κράτος υποδοχής πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να εξετάζει τους εν λόγω τίτλους, να συγκρίνει τις ικανότητες που πιστοποιούνται με αυτούς προς τα αντίστοιχα προσόντα που

απαιτούνται κατά τη δική του νομοθεσία για το συγκεκριμένο επάγγελμα και, ανάλογα με το αποτέλεσμα της σύγκρισης, είτε (επί αντιστοιχίας των προσόντων) να επιτρέπει άνευ άλλου την πρόσβαση στο επάγγελμα, είτε (επί μερικής μόνον αντιστοιχίας) να αξιώνει από τον ενδιαφερόμενο να αποδείξει ότι έχει συμπληρώσει με άλλους τρόπους τα υπολειπόμενα προσόντα. Αρμόδιο, εξάλλου, για την κρίση αυτή περί επαγγελματικής ισοτιμίας των τίτλων είναι, αν δεν έχει θεσπισθεί στο κράτος υποδοχής σχετική διαδικασία, το όργανο του κράτους αυτού στο οποίο έχει ανατεθεί από την οικεία εθνική νομοθεσία η αρμοδιότητα να ελέγχει τη συνδρομή των προϋποθέσεων πρόσβασης στο συγκεκριμένο επάγγελμα. Τα ανωτέρω ισχύουν και στην περίπτωση δικηγόρων και ασκουμένων δικηγόρων· επομένως, όταν κοινοτικός υπήκοος ζητεί να του επιτραπεί να διανύσει σε κράτος μέλος την πρακτική άσκηση που προβλέπεται στο κράτος αυτό ως προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματος του δικηγόρου και επικαλείται προς τούτο τίτλους, τους οποίους έχει αποκτήσει σε άλλο κράτος μέλος και οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο κράτος εκείνο για την πρόσβαση σε αντίστοιχη δραστηριότητα, η αρμόδια αρχή του κράτους υποδοχής οφείλει να λάβει υπόψη τους εν λόγω τίτλους και, συνεκτιμώντας τους στο πλαίσιο συνολικής αξιολόγησης της εκπαίδευσης και των εν γένει προσόντων του αιτούντος, να εξακριβώσει αν και κατά πόσον οι γνώσεις που πιστοποιούνται με τους τίτλους αυτούς και τα κτηθέντα στο κράτος προέλευσης προσόντα ή επαγγελματική πείρα, καθώς και η πείρα, την οποία έχει αποκτήσει ο αιτών στο κράτος υποδοχής, πληρούν, μερικώς έστω, τις σχετικές ουσιαστικές προϋποθέσεις που απαιτούνται στο τελευταίο αυτό κράτος. Κατά την αξιολόγηση αυτή, το κράτος υποδοχής μπορεί να προβαίνει σε συγκριτική εξέταση των απαιτούμενων από το ίδιο διπλωμάτων με εκείνα του κράτους προέλευσης, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις διαφορές των εθνικών εννόμων τάξεων, δεν μπορεί όμως να αρνηθεί την ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος με μόνη την

αιτιολογία ότι πτυχίο νομικής που αποκτήθηκε στο κράτος προέλευσης δεν έχει τύχει ακαδημαϊκής αναγνώρισης στο κράτος υποδοχής. Σε τέτοια δε ακαδημαϊκή αναγνώριση (από τους οικείους φορείς - ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. αρχικά και Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. στη συνέχεια) αναφέρονταν οι διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 3 και 4 του Κώδικα περί Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954), απαιτώντας για να εγγραφεί κάποιος ως ασκούμενος δικηγόρος σε δικηγορικό σύλλογο να προσκομίσει «πτυχίον του νομικού τμήματος της Νομικής Σχολής Ελληνικού ή αλλοδαπού ανεγνωρισμένου ομοταγούς Πανεπιστημίου» (βλ. Σ.τ.Ε. 513/2015, 2771/2011 Ολομ., 2770/2011 Ολομ., πρακτικό 8/2013 και απόφαση 32/2016 του Τριμελούς Συμβουλίου του άρθρου 2 του ν. 3068/2002 του Συμβουλίου της Επικρατείας).

13. Επειδή, στο άρθρο 4 του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013) ορίζονται τα εξής: Απόκτηση της δικηγορικής ιδιότητας «Τη δικηγορική ιδιότητα αποκτά εκείνος: α) ο οποίος έχει επαρκείς γνώσεις για να ασκεί το λειτούργημά του μετά από επιτυχή συμμετοχή του σε πανελλήνιες εξετάσεις, ... δ) ο οποίος έχει εγγραφεί στο μητρώο ενός από τους Δικηγορικούς Συλλόγους του Κράτους»· στο άρθρο 6 ορίζεται ότι: Προϋποθέσεις δικηγορικής ιδιότητας - κωλύματα «Ο δικηγόρος πρέπει: 1 ... 2 Να είναι κάτοχος πτυχίου Νομικού Τμήματος Νομικής Σχολής Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της Ελλάδας ή ισότιμου και αντίστοιχου πτυχίου άλλης χώρας, εφόσον αυτό έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες»· στο άρθρο 10 Γενικές προϋποθέσεις για την έναρξη της άσκησης (όπως ισχύει μετά από την αντικατάσταση του τελευταίου εδαφίου του με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4205/2013, Α' 242) ότι: «1. Εκείνος που ενδιαφέρεται να εγγραφεί ως ασκούμενος δικηγόρος πρέπει, μέσα σε εύλογο χρόνο από τη λήψη του πτυχίου του, να καταθέσει αίτηση για την εγγραφή του ως ασκούμενος δικηγόρος στον Πρόεδρο του δικηγορικού συλλόγου στην περιφέρεια του οποίου επιθυμεί να ασκηθεί, συνυποβάλλοντας και βεβαίωση έναρξης άσκησης από τον δικηγόρο στον οποίο ασκείται. Με απόφαση του

Διοικητικού Συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου μπορεί να επιτραπεί στον ενδιαφερόμενο να προσκομίσει αντί του πτυχίου βεβαίωση ότι ολοκλήρωσε επιτυχώς τις σπουδές του. 2. ... 3. ... 4. Η άσκηση αρχίζει με την εγγραφή του ενδιαφερόμενου στο ειδικό μητρώο ασκουμένων του Δικηγορικού Συλλόγου του τόπου άσκησης...» ενώ στο άρθρο 11 ορίζεται ότι: Προϋποθέσεις απόκτησης της ιδιότητας του ασκούμενου δικηγόρου - Κωλύματα «1. Ο ασκούμενος δικηγόρος πρέπει να πληροί όλες τις προϋποθέσεις της δικηγορικής ιδιότητας. 2. ...»· στο άρθρο 12 ορίζεται ότι: Δικαίωμα παράστασης του ασκούμενου δικηγόρου «1. Ο ασκούμενος δικηγόρος έχει τη δυνατότητα να παρίσταται στα Πταισματοδικεία, στις προανακριτικές αρχές, στα Ειρηνοδικεία κατά τη συζήτηση υποθέσεων μικροδιαφορών, στη λήψη ενόρκων βεβαιώσεων, καθώς και ενώπιον οποιασδήποτε διοικητικής αρχής. 2. Ο ασκούμενος δικηγόρος μπορεί να συμπαρίσταται και να συνυπογράφει τις προτάσεις, σημειώματα και υπομνήματα με το δικηγόρο, στον οποίο ασκείται, σε όλα τα δικαστήρια του πρώτου και δεύτερου βαθμού»· στο άρθρο 13 ορίζεται ότι: Διάρκεια της άσκησης - Περιεχόμενο «1. Η άσκηση διαρκεί δεκαοκτώ (18) μήνες. 2. ...». Περαιτέρω, με τα άρθρα 15, 16 και 17 του Κώδικα Δικηγόρων, όπως ισχύουν μετά τους ν. 4205/2013, 4254/2014 και 4285/2014, καθορίσθηκαν οι ειδικές προϋποθέσεις άσκησης για τους κατόχους τίτλων πανεπιστημίων της αλλοδαπής και ασκουμένων δικηγόρων της αλλοδαπής. Με τις διατάξεις αυτές ορίσθηκαν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 15: «Ειδικές προϋποθέσεις 1. Πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής μπορούν να πραγματοποιούν άσκηση στην Ελλάδα, εφόσον: α) είναι πολίτες κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλου συμβαλλόμενου κράτους της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, β) είναι κάτοχοι πτυχίου Νομικής Σχολής των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων των ανωτέρω υπό (α) Κρατών. 1 Α. Για το αίτημα εγγραφής στο Μητρώο ασκουμένων αποφαινεται Επιτροπή Αξιολόγησης Εφόσον πληρούνται οι κατά τα ανωτέρω υπό α και β

προϋποθέσεις, η Επιτροπή διερευνά αν τα εν γένει προσόντα του ενδιαφερομένου είναι αντίστοιχα προς εκείνα που κατά τον παρόντα κώδικα απαιτούνται για την εγγραφή πτυχιούχου νομικής ως ασκουμένου. Κατά την κρίση της αυτή λαμβάνονται υπόψη οι τίτλοι σπουδών του υποψηφίου, τα γνωστικά αντικείμενα τα οποία έχει διδαχθεί, τα δικαιολογητικά που προσκομίζει και η εν γένει εμπειρία του σε εργασίες νομικής φύσεως. Λαμβάνονται επίσης υπόψη οι διαφορές των ευρωπαϊκών εννόμων τάξεων. Σε περίπτωση διαπίστωσης μη αντιστοιχίας των επαγγελματικών προσόντων, η Επιτροπή Αξιολόγησης παραπέμπει το φάκελο του αιτούντος στην Επιτροπή του άρθρου 16. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας της ως άνω Επιτροπής και κάθε άλλο σχετικό θέμα (όπως η παράγραφος 1 Α προστέθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 εδ. α' του ν. 4285/2014). 2. Τις ίδιες με αυτές της προηγούμενης παραγράφου προϋποθέσεις πρέπει να πληρούν και όσοι επιθυμούν να ασκηθούν στην Ελλάδα και έχουν ήδη εγγραφεί ως ασκούμενοι δικηγόροι στα Μητρώα δικηγορικού συλλόγου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Το σχετικό αίτημα εξετάζεται από την Επιτροπή Αξιολόγησης κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενα ... (όπως η παράγραφος 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 εδ. β' του ν. 4285/2014)». Εξάλλου, με το άρθρο 6 παρ. 4 εδ. δ' του ν. 4285/2014 ορίστηκε ότι: «Η ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4194/2013, όπως τροποποιείται, καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς κατά το χρόνο δημοσίευσής του παρόντος νόμου αιτήσεις». Περαιτέρω, στο άρθρο 16 Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας ορίζεται στην παρ. 1 ότι: «Στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών συνιστάται πενταμελής Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης» και στην παρ. 3Α, όπως προστέθηκε με την παρ. 4 εδ. γ' του άρθρου 6 του ν. 4285/2014 ότι: «Η επιτροπή είναι αρμόδια για τον εξατομικευμένο προσδιορισμό των αντικειμένων για τα

οποία οι αιτούντες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 15 υποχρεούνται να αποδείξουν τη γνώση τους, λόγω της αναντιστοιχίας των ουσιαστικών προσόντων. Προς τούτο παρέχεται σε αυτούς το δικαίωμα συμμετοχής στη δοκιμασία επάρκειας του άρθρου 17 και μόνον ως προς εκείνα τα γνωστικά αντικείμενα, για τα οποία έχει διαπιστωθεί έλλειψη αντιστοιχίας». Στο άρθρο 17 ορίζεται ότι: «1. Η δοκιμασία επάρκειας διενεργείται από τη Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας δύο φορές κάθε χρόνο, κατά τους μήνες Οκτώβριο και Απρίλιο, και περιλαμβάνει γραπτές εξετάσεις στην ελληνική γλώσσα που αφορούν στις αναγκαίες γνώσεις του ελληνικού δικαίου. 2. Η δοκιμασία περιλαμβάνει την εξέταση στο ελληνικό Σύνταγμα, στο αστικό, ποινικό και διοικητικό δίκαιο, καθώς και στα αντίστοιχα δίκονομικά δίκαια ... 8. Αυτός που επιτυγχάνει στη δοκιμασία επάρκειας εγγράφεται, μετά από αίτησή του, στο μητρώο ασκουμένων δικηγόρων του Δικηγορικού Συλλόγου, όπου επιθυμεί να ασκηθεί, και συνυποβάλλει υπεύθυνη δήλωση ότι δεν ασκεί ασυμβίβαστη δραστηριότητα. 9. ...». Τέλος, στο άρθρο 165 παρ. 2 του Κώδικα ορίζονται τα εξής: «Οι διατάξεις του Κώδικα ως προς τους πτυχιούχους ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής είναι ειδικές έναντι κάθε άλλης διάταξης». Στην εκδοθείσα και εξουσιοδότηση του άρθρου 15 του Κώδικα Δικηγόρων 80423/24.10.2014 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Β' 2923), με τίτλο «Επιτροπή Αξιολόγησης υποψηφίων ασκουμένων δικηγόρων» ορίζεται στο άρθρο 1 ότι: «1. Πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συμβαλλομένου κράτους της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, που είναι κάτοχοι πτυχίου Νομικής Σχολής ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων των κρατών αυτών και επιθυμούν να εγγραφούν ως ασκούμενοι δικηγόροι, οφείλουν να καταθέσουν, σε εύλογο χρόνο από τη λήψη του πτυχίου τους, σχετική αίτηση στον Δικηγορικό Σύλλογο στην περιφέρεια του οποίου επιθυμούν να ασκηθούν. 2. Οι υποψήφιοι, με την αίτησή τους, συνυποβάλλουν επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου και

κατάσταση των μαθημάτων τα οποία έχουν διδαχθεί κατά την διάρκεια των σπουδών τους καθώς και οποιοδήποτε άλλο έγγραφο ή δικαιολογητικό από το οποίο προκύπτει η εμπειρία τους σε εργασίες νομικής φύσεως, καθώς και στοιχεία σχετικά με την εν γένει νομική τους εκπαίδευση. 3. Η αίτηση διαβιβάζεται αμελλητί από τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου στον οποίο αυτή έχει υποβληθεί, προς την κατά το άρθρο 15 του Κώδικα Δικηγόρων ... Επιτροπή Αξιολόγησης» στο άρθρο 3 ορίζεται ότι: «1. Η Επιτροπή Αξιολόγησης διερευνά αν τα εν γένει προσόντα του υποψηφίου είναι αντίστοιχα προς εκείνα που απαιτούνται κατά τον Κώδικα Δικηγόρων για την εγγραφή πτυχιούχου νομικής ως ασκουμένου. Προς τούτο συνεκτιμώνται, ιδίως, οι τίτλοι σπουδών του υποψηφίου, τα μαθήματα που έχει διδαχθεί, η διάρκεια των σπουδών του, η εμπειρία του σε νομικές εργασίες, η ενδεχόμενη αναγνώριση του τίτλου σπουδών του από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και η βεβαιωμένη με σχετικό αποδεικτικό συμμετοχή του σε επιμορφωτικά σεμινάρια. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στις διαφορές μεταξύ των ευρωπαϊκών εννόμων τάξεων. 2. Εάν κριθεί ότι ο υποψήφιος πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις, εγγράφεται ως ασκούμενος στον Δικηγορικό Σύλλογο όπου επιθυμεί, αναδρομικά από την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεώς του. Αν κριθεί ότι ο υποψήφιος δεν πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις, η Επιτροπή παραπέμπει, με αιτιολογημένη απόφασή της, τον φάκελο στην Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας που προβλέπεται στο άρθρο 16 του Κώδικα Δικηγόρων. Σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή οφείλει να αποφανθεί εντός δύο μηνών από τη συνεδρίασή της».

14. Επειδή, στον ν. 3328/2005 (Α' 80) ορίζεται στο άρθρο 1 ότι: «Ιδρύεται νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου... με την επωνυμία «ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ» (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), που εδρεύει στην Αθήνα και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων», στο άρθρο 2 παρ. 1 ότι: «1. Σκοπός του Οργανισμού είναι: α) Η αναγνώριση

./.

τίτλων σπουδών που απονέμονται από ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής και β) ...», στο άρθρο 3 ότι: «Κατά την έννοια του νόμου αυτού: α) «Ανώτατη εκπαίδευση πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης» είναι η εκπαίδευση που παρέχεται από πανεπιστήμια και τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή ως ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. β) «Τίτλος σπουδών» είναι πτυχίο ή δίπλωμα, με το οποίο πιστοποιείται ότι ο κάτοχός του έχει ολοκληρώσει επιτυχώς πρόγραμμα σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης. γ) «Πτυχίο» είναι ο τίτλος αναγνωρισμένου πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης, ο οποίος χορηγείται μετά από επιτυχή ολοκλήρωση προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. δ) ... ε)... στ) «Αναγνώριση τίτλου σπουδών» είναι η βεβαίωση και η διαπίστωση από τον Οργανισμό της «ισοτιμίας» ή «ισοτιμίας και αντιστοιχίας» του τίτλου. Η αναγνώριση αφορά πτυχία, μεταπτυχιακά διπλώματα και διδακτορικά διπλώματα. ζ) «Αναγνωρισμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα» είναι το πανεπιστήμιο και το τεχνολογικό ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης που έχει κριθεί ως ομοταγές από τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού. η) (όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση ορισμένων φράσεων με την παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 3369/2005, Α' 171 και την παρ. 5 α του άρθρου 44 του ν. 4071/2012, Α' 85) Ομοταγές θεωρείται το εκπαιδευτικό ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής που αναγνωρίζεται από τα αρμόδια όργανα της χώρας του, εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: αα) Η διδασκαλία και η εξέταση περιλαμβάνει τα αναγκαία για την αντίστοιχη επιστήμη μαθήματα. ββ) Το ανώτατο ίδρυμα απονέμει ως τίτλους σπουδών πτυχία ή μεταπτυχιακά διπλώματα ή διδακτορικά διπλώματα ... γγ) Το μεγαλύτερο μέρος του διδακτικού προσωπικού του προπτυχιακού και του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών έχει διδακτορικό δίπλωμα ... δδ) Όταν οι απονεμόμενοι τίτλοι οδηγούν σε επαγγελματικά δικαιώματα,

τα δικαιώματα αυτά αναγνωρίζονται στη χώρα που λειτουργεί το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. εε) Η διάρκεια σπουδών είναι τουλάχιστον τριετής για το προπτυχιακό και ενός έτους για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα, οι δε σπουδαστές έχουν περατώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση», στο άρθρο 4 Προϋποθέσεις αναγνώρισης τίτλων ότι: «Οι τίτλοι σπουδών των αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρίζονται από τον Οργανισμό ως «ισότιμοι» ή ως «ισότιμοι και αντίστοιχοι». 1. (όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση της περ. Β της παρ. 1 με την παρ. 17 του άρθρου 39 του ν. 4186/2013, Α' 193) Η «ισοτιμία» αναγνωρίζεται εφόσον: α) Η διάρκεια των σπουδών, η διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης και οι όροι αξιολόγησης, προαγωγής και αποφοίτησης των σπουδαστών πληρούν τις απαιτήσεις των πανεπιστημίων και των τεχνολογικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της ημεδαπής ... β) Όλο το πρόγραμμα σπουδών έχει διανυθεί σε ομοταγή Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τουλάχιστον το 1/2 του προγράμματος ή τα δύο έτη, σε περίπτωση που η διάρκεια των σπουδών είναι πενταετής, έχει πραγματοποιηθεί στο Ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο ... Η διάρκεια των σπουδών υπολογίζεται σε ακαδημαϊκά έτη, εξάμηνα ή διδακτικές μονάδες ή σε συνδυασμό αυτών. 2. ... 3. «Ισοτιμία και αντιστοιχία» αναγνωρίζεται εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση της «ισοτιμίας» του τίτλου σπουδών και επιπλέον ο ενδιαφερόμενος έχει διδαχθεί και εξετασθεί επιτυχώς στα βασικά μαθήματα του ομοειδούς προγράμματος σπουδών της ημεδαπής. Ο Οργανισμός μπορεί να απαιτήσει επιπλέον επιτυχή εξέταση σε συμπληρωματικό αριθμό μαθημάτων σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής. Τα συμπληρωματικά μαθήματα δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα έξι. Ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξηθεί έως δέκα, όταν πρόκειται για την αναγνώριση τίτλων της αλλοδαπής αντίστοιχων με τίτλους, που αποκτώνται στην ημεδαπή μετά από σπουδές τουλάχιστον πενταετούς διάρκειας. Αν η διαφορά του προγράμματος σπουδών της ημεδαπής από το πρόγραμμα της αλλοδαπής είναι τόσο

σημαντική ώστε να μη μπορεί να χορηγηθεί «ισοτιμία και αντιστοιχία» του τίτλου ούτε με τη συμπληρωματική εξέταση σε έξι ή, αναλόγως, δέκα μαθήματα, τότε αναγνωρίζεται «ισοτιμία» εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 4 παρ. 1. Τα συμπληρωματικά μαθήματα ορίζονται από το οικείο Τμήμα του Δ.Σ. του Οργανισμού μετά από εισήγηση της αρμόδιας Εκτελεστικής Επιτροπής (Ε.Ε.). 4. ... 5. Ο Οργανισμός σε συνεργασία με πανεπιστημιακά και τεχνολογικά τμήματα ανώτατης εκπαίδευσης διενεργεί ειδικές γραπτές εξετάσεις για την αξιολόγηση των απαιτούμενων συμπληρωματικών μαθημάτων και για τον έλεγχο των αποκτηθεισών γνώσεων, όταν το κρίνει σκόπιμο. ... 6. Η «ισοτιμία και αντιστοιχία» του τίτλου για την οποία απαιτούνται συμπληρωματικά μαθήματα αναγνωρίζεται μετά την υποβολή στοιχείων που αποδεικνύουν επιτυχή εξέταση στα εν λόγω μαθήματα».

15. Επειδή, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, τα θέματα της αναγνώρισης τίτλων σπουδών που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης, πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής, ρυθμίσθηκαν με τις διατάξεις του ν. 3328/2005. Με τον νόμο αυτόν ιδρύθηκε ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., στον οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές με την εν λόγω αναγνώριση αρμοδιότητες. Περαιτέρω, από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι η διαδικασία αναγνώρισης τίτλου σπουδών εκπαιδευτικού ιδρύματος της αλλοδαπής ως ισοτίμου με πτυχίο ελληνικού ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) αποτελείται από τα εξής στάδια. Στο πρώτο στάδιο κρίνεται αν το αλλοδαπό εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο οποίο φοίτησε ο ενδιαφερόμενος και το οποίο χορήγησε τον υπό αναγνώριση τίτλο σπουδών, είναι ομοταγές, αν δηλαδή, από την άποψη του είδους και του περιεχομένου των παρεχομένων σε αυτό γνώσεων, καθώς και από την άποψη των προσόντων των διδασκόντων και των προϋποθέσεων της εισαγωγής των σπουδαστών σε αυτό, ανήκει στην ανώτατη βαθμίδα εκπαίδευσης και μάλιστα στον ίδιο ή ομοειδή κύκλο επιστημών. Εφόσον το ομοταγές του

αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος αναγνωρισθεί, έπεται το δεύτερο στάδιο, κατά το οποίο κρίνεται το ισότιμο του αλλοδαπού τίτλου σπουδών, αν δηλαδή αυτό, αφενός αποκτήθηκε με διαδικασία και ουσιαστικές προϋποθέσεις (π.χ. διάρκεια σπουδών, τρόπος διδασκαλίας, σημασία και τρόπος εξέτασης ή άλλης δοκιμασίας για προαγωγή ή αποφοίτηση των σπουδαστών) ανάλογες με αυτές που ισχύουν στην Ελλάδα και που αποδεικνύουν ότι ο τίτλος σπουδών είναι της αυτής επιστημονικής αξίας και του αυτού επιπέδου με τους τίτλους σπουδών των ελληνικών Α.Ε.Ι., και αφετέρου όλες οι σπουδές που οδήγησαν στη λήψη του αλλοδαπού τίτλου σπουδών έχουν πραγματοποιηθεί σε ομοταγές, προς τα ελληνικά, αλλοδαπό εκπαιδευτικό ίδρυμα και, πάντως, το ήμισυ αυτών στο εκπαιδευτικό ίδρυμα που χορήγησε τον υπό αναγνώριση τίτλο σπουδών. Εξάλλου, αλλοδαπός τίτλος σπουδών που αναγνωρίσθηκε ως ισότιμος με συγκεκριμένο πτυχίο ελληνικού Α.Ε.Ι., δύναται να αναγνωρισθεί και ως αντίστοιχος προς το πτυχίο αυτό, αν δηλαδή αντιπροσωπεύει το ίδιο, κατά βάση, περιεχόμενο γνώσεων, το οποίο αντιπροσωπεύει το πτυχίο του ελληνικού Α.Ε.Ι., προς το οποίο κρίθηκε η ισοτιμία του (Σ.τ.Ε. 3735, 2542/2011, 3231/2010). Περαιτέρω, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., προκειμένου να κρίνει την ισοτιμία τίτλου σπουδών που χορηγήθηκε από ομοταγές ίδρυμα της αλλοδαπής προς τίτλους σπουδών απονεμόμενους από τα ελληνικά Α.Ε.Ι., εξετάζει, εκτός των συνθηκών υπό τις οποίες αποκτήθηκε ο αλλοδαπός τίτλος σπουδών, την έκταση αλλά και την ποιότητα των γνώσεων τις οποίες αντιπροσωπεύει, και τούτο ανεξαρτήτως του κατά πόσον ο συγκεκριμένος τίτλος σπουδών, ενόψει των ειδικών γνώσεων τις οποίες πιστοποιεί συνιστά το αναγκαίο τυπικό προσόν για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος· δηλαδή, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. έχει αρμοδιότητα να κρίνει μόνο την ακαδημαϊκή και όχι την επαγγελματική ισοτιμία του υποβαλλόμενου ενώπιόν του προς αναγνώριση τίτλου σπουδών αλλοδαπής (Σ.τ.Ε. 3457/1998 Ολομ., πρβλ. Σ.τ.Ε. 1412/2011, 907/2005 κ.ά.).

16. Επειδή, από τις προεκτεθείσες διατάξεις του Κώδικα

./.

Δικηγόρων, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν. 3328/2005 περί Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., συνάγονται τα ακόλουθα: Ο Έλληνας νομοθέτης, λαμβάνοντας υπόψη την ως άνω διαμορφωθείσα νομολογία του Δ.Ε.Ε. και του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. σκέψη 12 της παρούσας απόφασης), θέσπισε στον Κώδικα Δικηγόρων το πρώτον ειδική διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησης των αιτημάτων εγγραφής στα βιβλία ασκουμένων δικηγόρων των πολιτών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλου συμβαλλόμενου κράτους της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, οι οποίοι είναι κάτοχοι πτυχίων νομικών σχολών των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων των ανωτέρω κρατών, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο κράτος προέλευσης για την πρόσβαση σε αντίστοιχη πρακτική άσκηση, καθώς και όσων έχουν ήδη εγγραφεί ως ασκούμενοι δικηγόροι στα μητρώα δικηγορικών συλλόγων των κρατών αυτών. Με τις διατάξεις των άρθρων 15 έως και 17 του Κώδικα Δικηγόρων προβλέπονται αρμόδιο όργανο και ειδική διαδικασία για τη διενέργεια της ανωτέρω αξιολόγησης, η οποία αφορά στην εξέταση της επαγγελματικής ισοτιμίας των προσκομιζόμενων τίτλων σπουδών και στα κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία ταυτίζονται με αυτά που αναφέρονται τόσο στις αποφάσεις της Ολομέλειας, όσο και του Δ.Ε.Ε.. Ειδικότερα, η Επιτροπή του άρθρου 15 παρ. 1 Α του Κώδικα Δικηγόρων προβαίνει σε συγκριτική εξέταση των εν γένει επαγγελματικών προσόντων των πτυχιούχων αυτών σε σχέση με τα επαγγελματικά προσόντα που πιστοποιούνται από την κατοχή τίτλου νομικής πανεπιστημιακού ιδρύματος της ημεδαπής. Κατά την εξέταση αυτή λαμβάνονται υπόψη οι τίτλοι σπουδών του υποψηφίου, τα γνωστικά αντικείμενα τα οποία έχει διδαχθεί, τα δικαιολογητικά που προσκομίζει και η εν γένει εμπειρία του σε εργασίες νομικής φύσης, συνεκτιμώνται δε ιδιαιτέρως οι διαφορές των ευρωπαϊκών εννόμων τάξεων. Επίσης, λαμβάνεται υπόψη αν τα επαγγελματικά προσόντα του υποψηφίου επαρκούν καταρχήν για την ανάληψη δικηγορικών δραστηριοτήτων που επιτρέπονται, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Κώδικα

Δικηγόρων, ήδη κατά τη διάρκεια της άσκησης (παράσταση στα πταισματοδικεία, στις προανακριτικές αρχές, στα ειρηνοδικεία κατά τη συζήτηση υποθέσεων μικροδιαφορών, στη λήψη ενόρκων βεβαιώσεων, καθώς και ενώπιον οποιασδήποτε διοικητικής αρχής), ενόψει και του ότι ο ασκούμενος δικηγόρος υπάγεται στο πειθαρχικό δίκαιο των δικηγόρων (άρθρο 11 παρ. 3 του Κώδικα Δικηγόρων). Σε περίπτωση διαπίστωσης αντιστοιχίας των επαγγελματικών προσόντων του υποψηφίου η Επιτροπή Αξιολόγησης δέχεται την εγγραφή του στο μητρώο ασκουμένων αναδρομικά από την ημερομηνία της αίτησής του, ενώ, αν διαπιστωθεί έλλειψη, η ανωτέρω Επιτροπή παραπέμπει το φάκελο του υποψηφίου με αιτιολογημένη απόφασή της στη Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας του άρθρου 16 του Κώδικα, η οποία αποφασίζει για τα μαθήματα στα οποία θα υποβληθεί σε εξέταση. Και ναι μεν στα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη, σύμφωνα με την εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 15 του Κώδικα 80423/24.10.2014 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, περιλαμβάνεται και η ενδεχόμενη αναγνώριση του τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., κατά τη διενέργεια όμως του ελέγχου της επαγγελματικής ισοτιμίας των προσκομιζόμενων ενώπιόν του τίτλων, το αρμόδιο όργανο, εν προκειμένω η Επιτροπή Αξιολόγησης, δεν είναι υποχρεωμένο, στηριζόμενο αυτοτελώς στην ανωτέρω απόφαση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. περί ισότιμου και αντιστοίχου του τίτλου, όταν αυτή υπάρχει, να εγγράψει τον υποψήφιο ως ασκούμενο δικηγόρο, δοθέντος άλλωστε ότι, όπως προαναφέρθηκε (σκέψη 15), ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. είναι αρμόδιος να κρίνει μόνο περί της ακαδημαϊκής ισοτιμίας του προσκομιζόμενου ενώπιον του τίτλου, όχι δε και της επαγγελματικής. Κατά τη διενέργεια όμως του ανωτέρου ελέγχου της επαγγελματικής ισοτιμίας, αν ο υποψήφιος επικαλεσθεί και προσκομίσει πράξη του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. περί αναγνώρισης του προσκομιζόμενου από αυτόν πτυχίου νομικής της αλλοδαπής, ως πτυχίου ισότιμου και αντιστοίχου προς τα απονεμόμενα από τα Τμήματα Νομικής των Ελληνικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, η Επιτροπή είναι

./.

υποχρεωμένη να συνεκτιμήσει την πράξη αυτή και δεν έχει τη δυνατότητα να αμφισβητήσει την ακαδημαϊκή αξία του προσκομιζόμενου τίτλου, επικαλούμενη ελλείψεις ως προς το περιεχόμενο των γνώσεων που αυτός πιστοποιεί, στηριζόμενη σε κριτήρια που συνδέονται με τη διαδικασία και τις ουσιαστικές προϋποθέσεις απόκτησης του τίτλου αυτού (π.χ. διάρκεια σπουδών, τρόπος διδασκαλίας, σημασία και τρόπος εξέτασης ή άλλης δοκιμασίας για προαγωγή ή αποφοίτηση των σπουδαστών), δοθέντος ότι τα ανωτέρω, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα (σκέψη 15), έχουν αποτελέσει ήδη αντικείμενο κρίσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., κατά τον έλεγχο της ισοτιμίας και αντιστοιχίας των υποβαλλομένων ενώπιόν του τίτλων σπουδών (πρβλ. Σ.τ.Ε. 1542/2005, 1287/2004, 1605/1982 Ολομ.). Όμως, η Επιτροπή Αξιολόγησης έχει τη δυνατότητα, κατά το στάδιο διερεύνησης των επαγγελματικών προσόντων του υποψηφίου, λαμβάνοντας υπόψη την κατά κοινή πείρα διαφορετικότητα των εθνικών εννόμων τάξεων και τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, να διαπιστώνει αιτιολογημένα τυχόν ελλείψεις του υποψηφίου όσον αφορά τις γνώσεις ελληνικού δικαίου, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την κατά το άρθρο 12 του Κώδικα Δικηγόρων αυτοτελή παράσταση των ασκουμένων δικηγόρων ενώπιον δικαστηρίων και διοικητικών αρχών και τις οποίες, κατά τεκμήριο, κατέχει ο πτυχιούχος νομικής σχολής ημεδαπού Α.Ε.Ι. (ο οποίος εγγράφεται ως ασκούμενος δικηγόρος με μόνη προϋπόθεση την υποβολή σχετικής αίτησης), ιδίως στην περίπτωση που η έλλειψή τους δεν μπορεί να καλυφθεί από τυχόν επίκληση εκ μέρους του υποψηφίου ασκούμενου δικηγόρου εμπειρίας σε εργασίες νομικής φύσης (βλ. ενδεικτικά Δ.Ε.Ε. Ρεσίλα σκέψεις 44, 48, 55). Η κρίση αυτή περί αντιστοιχίας ή μη των επαγγελματικών προσόντων του υποψηφίου προς τα απαιτούμενα για την εγγραφή του ως ασκούμενου δικηγόρου πρέπει να εκφέρεται αιτιολογημένα, μετά από εκτίμηση των δεδομένων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Γ. Τσιμέκας και Δ. Μακρής, οι οποίοι διατύπωσαν την εξής άποψη: Η Επιτροπή Αξιολόγησης οφείλει να

λάβει υπ' όψη τον τίτλο σπουδών που προσκομίζει ο αιτούμενος την εγγραφή του στα βιβλία ασκουμένων του οικείου δικηγορικού συλλόγου και, συνεκτιμώντας τον στο πλαίσιο συνολικής αξιολόγησης των εν γένει προσόντων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η εκπαίδευση και η πείρα του σε εργασίες νομικής φύσεως, να ελέγξει εάν και κατά πόσον οι γνώσεις που πιστοποιούνται με τον τίτλο αυτόν πληρούν, μερικώς έστω, τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, η τυχόν αναγνώριση του προσκομιζόμενου τίτλου από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ως ισότιμου και αντίστοιχου προς τους χορηγούμενους από τις ημεδαπές νομικές σχολές και η προσκόμιση σχετικού πιστοποιητικού δεν συνιστά νόμιμο λόγο για την υποχρεωτική αποδοχή του υποβληθέντος αιτήματος. Και τούτο, διότι στο σύστημα που καθιερώνει ο Έλληνας νομοθέτης, σε συμμόρφωση προς τις ανωτέρω περί των κοινοτικών ελευθεριών διατάξεις της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. ανωτέρω σκέψεις 12 και 13), το δικαίωμα του αιτούντος την εγγραφή του ως ασκούμενου δικηγόρου πτυχιούχου νομικής σχολής της αλλοδαπής δεν στηρίζεται στην εγγενή ακαδημαϊκή αξία του προσκομιζόμενου τίτλου και στην αντίστοιχη αξία της εκπαίδευσής που αυτός πιστοποιεί (και, επομένως, στην τυχόν αναγνώρισή του από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ως ισότιμου και αντίστοιχου προς τους τίτλους των ημεδαπών νομικών σχολών), αλλά στο ότι ο τίτλος αυτός παρέχει αντίστοιχο δικαίωμα εγγραφής στα βιβλία ασκουμένων δικηγόρων εντός του κράτους μέλους στο οποίο αυτός έχει χορηγηθεί ή αναγνωρισθεί, και, μέσω του δικαιώματος αυτού, πρόσβαση, όπως και στην ημεδαπή, στο - νομοθετικά κατοχυρωμένο - επάγγελμα του δικηγόρου (βλ. Δ.Ε.Κ. απόφαση της 23.10.2008, C-286/06, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκ. 64, απόφαση της 19.1.2006, C-330/03, Colegio de Ingenieros, σκ. 19, απόφαση της 29.4.2004, C-102/02, Ingeborg Beutenmóller, σκ. 52, βλ. και Σ.τ.Ε. 548/2016). Είναι, συνεπώς, υποχρεωμένη η Επιτροπή Αξιολόγησης να συνεκτιμήσει πρωτογενώς,

./.

μετά των λοιπών υποβαλλομένων δικαιολογητικών, και τον προσκομιζόμενο τίτλο, χωρίς ούτε να μπορεί να αρνηθεί νομίμως την αναγνώριση των οικείων επαγγελματικών προσόντων λόγω μη ακαδημαϊκής αναγνώρισης του προσκομιζόμενου τίτλου (βλ. Σ.τ.Ε. 3900/2012 επτ.) ούτε να είναι υποχρεωμένη να αναγνωρίσει επαγγελματική ισοτιμία του τίτλου επειδή υπάρχει αναγνώριση αυτού από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.. Ενόψει αυτών, επομένως, εάν ο υποψήφιος επικαλεσθεί και προσκομίσει πράξη του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. περί αναγνώρισης του προσκομιζόμενου από αυτόν πτυχίου νομικής της αλλοδαπής, ως ισότιμου και αντίστοιχου προς τα απονεμόμενα από τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, η Επιτροπή Αξιολόγησης έχει την ευχέρεια, κατά τον διακριτό έλεγχο της επαγγελματικής ισοτιμίας του τίτλου αυτού, να διαπιστώνει αιτιολογημένα τυχόν ελλείψεις του υποψηφίου ως προς το αντικείμενο και το περιεχόμενο των γνώσεων που πιστοποιούνται με αυτόν εν σχέσει προς τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που απαιτούνται, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Κώδικα περί Δικηγόρων για την εγγραφή του υποψηφίου στο μητρώο των ασκούμενων δικηγόρων. Ο έλεγχος αυτός, εφόσον προς πιστοποίηση των εν λόγω προϋποθέσεων προσκομισθεί μόνον ο πιο πάνω αλλοδαπός τίτλος, συνίσταται, κατ' αρχήν, αναγκαίως, σε συγκριτική αξιολόγηση του αντικειμένου και καθ' ύλην περιεχομένου των μαθημάτων που έχει διδαχθεί ο υποψήφιος βάσει του τίτλου αυτού εν σχέσει προς τα προσόντα που απαιτούνται για την εγγραφή του ως ασκούμενου δικηγόρου (ιδίως της αυτοτελούς παράστασής του ενώπιον των δικαστηρίων και οποιασδήποτε διοικητικής αρχής). Κατά τον έλεγχο δε αυτόν, η Επιτροπή δύναται, προς διαμόρφωση της σχετικής κρίσης της, να στηριχθεί και σε κριτήρια που συνδέονται με τη διαδικασία και τις ουσιαστικές προϋποθέσεις απόκτησης του τίτλου, όπως είναι, κατ' εξοχήν, η διάρκεια σπουδών, ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων και ο τρόπος εξέτασής τους. Τούτο δε, σε κάθε περίπτωση και, μάλιστα, πολύ περισσότερο όταν ο αιτούμενος

την εγγραφή υποψήφιος έχει διδαχθεί στην αλλοδαπή και «ελληνικό δίκαιο», οπότε, μοιραίως, περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό η δυνατότητα της Επιτροπής να αξιολογήσει το - προέχον κατά την κρίση της περί επαγγελματικής ισοτιμίας - κριτήριο της διαφοράς των εθνικών εννόμων τάξεων. Η δυνατότητα δε της Επιτροπής να προβεί στην αξιολόγηση των ανωτέρω κριτηρίων δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι στα ίδια κριτήρια στηρίζεται και η κρίση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. περί ακαδημαϊκής ισοτιμίας του τίτλου προς τα πτυχία νομικών σχολών της ημεδαπής· διότι η μεν αναγνώριση του αλλοδαπού τίτλου ως ισότιμου και αντίστοιχου προς τους ημεδαπούς αφορά, κατά τα εκτεθέντα, την ακαδημαϊκή αξία του τίτλου, ενώ ο έλεγχος που διενεργείται από την Επιτροπή Αξιολόγησης αφορά την επαγγελματική ισοτιμία του τίτλου, αν δηλαδή από τον τίτλο αυτό προκύπτουν οι γνώσεις που καθιστούν τον κάτοχο του αλλοδαπού τίτλου τμήματος νομικής ικανό, όπως και τον κάτοχο ημεδαπού αντίστοιχου τίτλου, να ανταποκριθεί επαρκώς στα ουσιαστικά επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται κατά τα ανωτέρω για την άσκηση του στην Ελλάδα, κρίση για την οποία είναι αποκλειστικά αρμόδια η Επιτροπή Αξιολόγησης. Νομίμως, συνεπώς, κατά την άποψη αυτή, συνεκτιμάται από την Επιτροπή Αξιολόγησης η διάρκεια των σπουδών που απαιτήθηκε για την απόκτηση του αλλοδαπού τίτλου, ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων, ο τρόπος εξέτασής των μαθημάτων και η αναγνώριση (μεταφορά) μαθημάτων από προηγούμενες σπουδές, ανεξαρτήτως αν ο τίτλος αυτός έχει αναγνωρισθεί από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., (βλ. το άρθρο 3 της παρατεθείσας ανωτέρω Υ.Α. 80423/24.10.2014, πρβλ. και 32/2016 απόφαση του Τριμελούς Συμβουλίου του άρθρου 2 του ν. 3068/2002 του Συμβουλίου της Επικρατείας). Σε περίπτωση δε, που κατά την εκτίμηση των ανωτέρω κριτηρίων η Επιτροπή Αξιολόγησης διαπιστώνει αιτιολογημένως ουσιώδεις ελλείψεις του κατόχου του αλλοδαπού τίτλου ως προς τα κριτήρια αυτά και, επομένως, αναντιστοιχία των επαγγελματικών προσόντων του εν σχέσει προς τους ημεδαπούς πτυχιούχους νομικής,

νομίμως παραπέμπει τον φάκελο του υποψηφίου στη Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας του άρθρου 16 του Κώδικα περί Δικηγόρων.

17. Επειδή, περαιτέρω, σύμφωνα και με τα γενόμενα δεκτά ανωτέρω, όσον αφορά την ερμηνεία των κρίσιμων εν προκειμένω διατάξεων του Κώδικα Δικηγόρων, η υποβολή του υποψηφίου ασκούμενου δικηγόρου, με τις προεκτεθείσες διατάξεις, σε διαδικασία αξιολόγησης των εν γένει προσόντων του δικαιολογείται από λόγους δημόσιου συμφέροντος συναπτόμενους με τις επιστημονικές ικανότητες που πρέπει να διαθέτει, τα δε κριτήρια που λαμβάνονται, κατά νόμο, υπόψη κατά την αξιολόγηση αυτή, όπως οι τίτλοι σπουδών του υποψηφίου, τα γνωστικά αντικείμενα τα οποία έχει διδαχθεί, τα δικαιολογητικά που προσκομίζει και η εν γένει εμπειρία του σε εργασίες νομικής φύσης, συνεκτιμωμένων και των διαφορών των ευρωπαϊκών ενόμων τάξεων, είναι κατ' αρχήν πρόσφορα για την αξιολόγηση των γνώσεων αυτών. Περαιτέρω, αυτή η διαδικασία αξιολόγησης δεν συνεπάγεται αναγκαιώς την υποβολή του υποψηφίου σε δοκιμασία επάρκειας, παρά μόνο στο μέτρο που αυτό είναι αναγκαίο για την απόδειξη των γνώσεων του και μόνο στα αντικείμενα, στα οποία διαπιστώθηκε κατ' αρχήν έλλειψη. Εξάλλου, με την υποβολή του ασκούμενου δικηγόρου, μετά την συμπλήρωση δεκαοκτάμηνης άσκησης, σε γραπτές εξετάσεις «σε πρακτικά θέματα» (άρθρο 19 παρ. 3 του Κώδικα Δικηγόρων) για την απόκτηση της δικηγορικής ιδιότητας, εξυπηρετείται κυρίως άλλος σκοπός, ήτοι η εξακρίβωση της επάρκειας των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί κατά την περίοδο της άσκησης, από αυτόν, στον οποίο, κατά τα προεκτεθέντα, αποβλέπει η διαδικασία αξιολόγησης των προσόντων του υποψηφίου ασκούμενου δικηγόρου, πτυχιούχου νομικής πανεπιστημιακού ιδρύματος κράτους μέλους της Ε.Ε. και η τυχόν υποβολή του σε δοκιμασία επάρκειας. Με τα δεδομένα αυτά, ο μνημονευθείς περιορισμός στην πρόσβαση της πρακτικής άσκησης δικηγορίας, ο οποίος δικαιολογείται από τους ανωτέρω σκοπούς, δεν παρίσταται απρόσφορος ούτε προδήλως δυσανάλογος για την επίτευξη

των επιδιωκόμενων με την θέσπισή του σκοπών. Επομένως, η επίμαχη ρύθμιση δεν παραβιάζει τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, με την οποία κατοχυρώνεται η επαγγελματική ελευθερία, ούτε την αρχή της αναλογικότητας, όπως αβασίμως προβάλλεται. Επίσης, το προβλεπόμενο από τις παραπάνω διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων σύστημα συγκριτικής αξιολόγησης για την πρόσβαση των πτυχιούχων νομικής των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην πρακτική άσκηση δικηγορίας έχει τεθεί κατ' ορθή εφαρμογή των κριτηρίων που επιτάσσονται από τη νομολογία του Δ.Ε.Ε., η οποία μνημονεύθηκε στη σκέψη 12, κατά την ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 45 και 49 της Σ.Λ.Ε.Ε. Συνεπώς, είναι σαφές ότι οι διατάξεις αυτές δεν παραβιάζονται από την επίμαχη ρύθμιση. Περαιτέρω, δεν τίθεται ζήτημα δυσμενούς μεταχείρισης των πτυχιούχων αυτών έναντι των πτυχιούχων νομικών σχολών των ελληνικών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, εφόσον οι δύο αυτές κατηγορίες τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες, η δε υποβολή μόνο των πρώτων σε διαδικασία αξιολόγησης, ακόμη και στην περίπτωση που έχει αναγνωρισθεί από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. η ισοτιμία και αντιστοιχία του πτυχίου τους προς το πτυχίο νομικής σχολής ελληνικού Α.Ε.Ι., δικαιολογείται, ενόψει και της διάκρισης μεταξύ ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης (σκέψη 15), από τους μνημονευθέντες επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος και τη φύση των καθηκόντων της πρακτικής άσκησης δικηγορίας που απαιτούν επαρκείς γνώσεις του ελληνικού δικαίου. Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται παραβίαση του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος που κατοχυρώνει την αρχή της ισότητας, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 45 και 49 της Σ.Λ.Ε.Ε., πρέπει, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, να απορριφθεί ως αβάσιμος.

18. Επειδή, προβάλλεται ότι η Επιτροπή Αξιολόγησης ήταν υποχρεωμένη να δεχθεί την εγγραφή του αιτούντος ως ασκούμενου δικηγόρου, χωρίς να τον υποβάλει σε διαδικασία αξιολόγησης, διότι

./.

πληροί τις προϋποθέσεις δικηγορικής ιδιότητας του άρθρου 6 του Κώδικα Δικηγόρων, οι οποίες τίθενται, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του Κώδικα, και για την απόκτηση της ιδιότητας του ασκούμενου δικηγόρου, εφόσον είναι κάτοχος πτυχίου νομικής σχολής πανεπιστημιακού ιδρύματος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έχει αναγνωρισθεί από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ως ισότιμο και αντίστοιχο προς το πτυχίο νομικής σχολής των Α.Ε.Ι. και μάλιστα με σπουδές στο «ελληνικό δίκαιο». Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι επί των αιτημάτων εγγραφής στο μητρώο ασκουμένων των πτυχιούχων νομικής σχολής πανεπιστημιακών ιδρυμάτων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξαρτήτως αν τα πτυχία τους έχουν αναγνωρισθεί από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ως ισότιμα και αντίστοιχα προς τα πτυχία νομικών σχολών των Α.Ε.Ι. ή έχουν αποκτηθεί κατόπιν σπουδών σε αλλοδαπό ή ελληνικό δίκαιο, αποφαίνεται, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, η Επιτροπή Αξιολόγησης μετά από διαδικασία αξιολόγησης των επαγγελματικών τους προσόντων, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 1 Α του Κώδικα Δικηγόρων, όπως προστέθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 εδ. α' του ν. 4285/2014, η οποία, ως ειδική και μεταγενέστερη, είναι εφαρμοστέα σε σχέση με τις γενικές και προγενέστερες διατάξεις των άρθρων 6 και 11 του Κώδικα (πρβλ. Σ.τ.Ε. 2615/2015 σκέψη 13). Στην προκείμενη δε περίπτωση, ο προσκομιζόμενος τίτλος σπουδών από το Ε.Π.Κ., ακόμη κι αν έχει αποκτηθεί μετά από παρακολούθηση προγράμματος σπουδών με τίτλο «κατεύθυνση ελληνικού δικαίου», είναι πτυχίο νομικής σχολής πανεπιστημιακού ιδρύματος άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την αξιολόγηση του οποίου αρμόδια είναι η ως άνω Επιτροπή Αξιολόγησης.

19. Επειδή, με την από 29/30.1.2016 πράξη, η Επιτροπή, κατά την ουσιαστική αξιολόγηση των επαγγελματικών προσόντων του αιτούντος, έλαβε υπόψη: α) ότι η παροχή των νομικών υπηρεσιών που προβλέπονται στο άρθρο 12 του Κώδικα Δικηγόρων (δικαίωμα παράστασης του

ασκούμενου δικηγόρου) και ιδιαίτερα η δυνατότητα αυτοτελούς παράστασης του ασκούμενου δικηγόρου που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού, προϋποθέτει αποδεδειγμένες γνώσεις σε βασικούς κλάδους του δικαίου (όπως του Ποινικού Δικαίου και της Ποινικής Δικονομίας, του Αστικού Δικαίου και της Πολιτικής Δικονομίας, του Διοικητικού Δικαίου και της Διοικητικής Δικονομίας, καθώς και του Συνταγματικού Δικαίου), τις οποίες τεκμαίρεται, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κώδικα, ότι κατέχει ο κάτοχος πτυχίου Νομικής των Τμημάτων Νομικής των ημεδαπών Α.Ε.Ι.· κατά τα γενόμενα δεκτά από την Επιτροπή, ο νομοθέτης θεσπίζει τεκμήριο ότι το περιεχόμενο γνώσεων, όπως αυτό προσδιορίζεται στο πρόγραμμα σπουδών κατ' έκταση, γνωστικό αντικείμενο, διδακτέα ύλη, επιμέρους μαθήματα και διάρκεια ή συσσωρευμένες μονάδες (European Credit Transfer and Accumulation System – E.C.T.S.), όπως αποδεικνύεται από την επιτυχή δοκιμασία κάθε πτυχιούχου, ανταποκρίνεται επαρκώς στα κατά τον Κώδικα Δικηγόρων επακριβώς καθοριζόμενα ουσιαστικά επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται για την άσκησή του στην Ελλάδα, ενώ ανήκει στην αρμοδιότητα της Επιτροπής, σύμφωνα με τη νομολογία του Σ.τ.Ε. και του Δ.Ε.Ε., να αξιολογήσει εξατομικευμένα, αν και σε ποιο βαθμό ο βαθμός γνώσεων που επικαλείται ότι κατέχει ο εκάστοτε αιτών – βάσει του/των τίτλων σπουδών του ή της αποδεδειγμένης εμπειρίας του – είναι αντίστοιχος ή «ισοδύναμος» προς εκείνον που διαθέτει ο κάτοχος πτυχίου Νομικής Σχολής της ημεδαπής, β) τα δικαιολογητικά και το σύνολο των εγγράφων του φακέλου του αιτούντος, γ) την έκθεση της δικηγόρου Δ. Δοσούλα στην οποία αναφέρεται ότι ο αιτών αιτείται εγγραφή στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, ως κάτοχος πτυχίου νομικής 3,5 ετών φοίτησης του Ε.Π.Κ., καθώς και ότι προσκομίζει πτυχίο Ε.Π.Κ., αναγνώριση Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., πιστοποιητικά αναλυτικής βαθμολογίας και βεβαίωση Γενικού Εισαγγελέα της Κύπρου με την οποία βεβαιώνεται ότι το προσκομιζόμενο από αυτόν πτυχίο νομικής του Ε.Π.Κ. θεωρείται ως

./.

πτυχίο νομικής για την εγγραφή του στο Μητρώο Ασκουμένων Δικηγόρων Κύπρου. Ακολούθως, στην ανωτέρω εισήγηση, περί της δυνατότητας εγγραφής του στο μητρώο ασκουμένων ως πτυχιούχου 3,5 ετών φοίτησης στο Ε.Π.Κ., διαπιστώνεται ότι διδάχθηκε και εξετάσθηκε επιτυχώς σε σύνθεση Ποινικού Δικαίου – Ποινικής Δικονομίας. Περαιτέρω, διαλαμβάνεται ότι ο φάκελος του αιτούντος εξετάσθηκε μετά από ενδελεχή σύγκριση προγραμμάτων σπουδών και ωρών διδασκαλίας, με γνώμονα την ελληνική εκπαιδευτική νομοθεσία και ειδικότερα το άρθρο 33 παρ. 5 εδ. 1 του ν. 4009/2011 που καθορίζει τις πλήρεις ώρες διδασκαλίας κάθε διδακτικού εξαμήνου στα ελληνικά Α.Ε.Ι., σε συνδυασμό με το άρθρο 1 της Φ5/89656/Β3 υπουργικής απόφασης (Β' 1466/2007) περί απόδοσης Ε.Σ.Τ.Σ. στα ελληνικά Α.Ε.Ι., βάσει του φόρτου εργασίας ενός φοιτητή ανά ακαδημαϊκό έτος· συνεκτιμήθηκαν και οι εξηγήσεις από το Ε.Π.Κ., ως προς την απόδοση των πιστωτικών μονάδων, ενώ προκύπτει ότι οι ώρες διδασκαλίας σε βασικούς κλάδους του δικαίου υπολείπονται αυτών των ελληνικών Α.Ε.Ι. καθώς και ότι δεν περιλαμβάνονται στα υποχρεωτικά μαθήματα συνθέσεις νομικών μαθημάτων, όπως στα ελληνικά Α.Ε.Ι. Ενόψει των ανωτέρω έγινε δεκτό ότι ο αιτών πληροί μερικώς τις προϋποθέσεις εγγραφής του στο μητρώο ασκουμένων και πρέπει να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας, δεδομένου ότι διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει αντιστοιχία των προσόντων του όσον αφορά τον αναγκαίο βαθμό γνώσης επί των βασικών κλάδων δικαίου (ήτοι Αστικού και Διοικητικού Δικαίου και Πολιτικής και Ποινικής Δικονομίας), προκειμένου να αντεπεξέλθει στα καθήκοντα του ασκούμενου δικηγόρου, ιδίως στις δυνατότητες για αυτοτελή παράσταση και παροχή νομικών υπηρεσιών, κατ' εφαρμογή του άρθρου 12 του Κώδικα Δικηγόρων. Ενόψει των προεκτεθέντων, κρίθηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης, κατ' αποδοχή και της προπαρατεθείσας εισήγησης, ότι ο αιτών πληροί μερικώς τις προϋποθέσεις εγγραφής στο Μητρώο Ασκουμένων και, λόγω του ότι δεν υπάρχει αντιστοιχία των προσόντων του, όσον αφορά τον αναγκαίο

βαθμό γνώσης επί των ως άνω βασικών κλάδων δικαίου, προκειμένου να αντεπεξέλθει στα καθήκοντα του ασκούμενου δικηγόρου, ιδίως στις δυνατότητες για αυτοτελή παράσταση και παροχή νομικών υπηρεσιών, κατ' εφαρμογή του άρθρου 12 του Κώδικα Δικηγόρων, αποφασίσθηκε η παραπομπή του στη Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας του άρθρου 16 του Κώδικα Δικηγόρων.

20. Επειδή, με την προσβαλλόμενη απόφασή της, η Επιτροπή Αξιολόγησης, κατά παράβαση των ανωτέρω διατάξεων του Κώδικα Δικηγόρων και της προπαρατεθείσας υπουργικής απόφασης, όπως αυτές ερμηνεύθηκαν ανωτέρω, σε συνδυασμό με τις διατάξεις περί Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., όχι μόνον δεν συνεκτίμησε την αναγνώριση του τίτλου σπουδών του αιτούντος από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., αλλά αντιθέτως ερεύνησε εκ νέου την ισοτιμία και αντιστοιχία του προσκομιζόμενου από αυτόν τίτλου σπουδών Νομικής του Ε.Π.Κ., τίτλου σπουδών, ο οποίος είχε αναγνωρισθεί με την επίσης προσκομιζόμενη απόφαση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ως ισότιμος και, ως εκ του περιεχομένου των γνώσεων που αντιπροσωπεύει, αντίστοιχος των απονεμόμενων από τα τμήματα νομικής των ελληνικών Α.Ε.Ι., μετά από αξιολόγηση του είδους των διδασκόμενων μαθημάτων καθώς επίσης και των ωρών και των λοιπών συνθηκών διδασκαλίας τους. Και θα είχε μεν η Επιτροπή Αξιολόγησης, στην περίπτωση αυτή την ευχέρεια, κατά τον διακριτό έλεγχο της επαγγελματικής ισοτιμίας, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, να διαπιστώνει αιτιολογημένα τυχόν ελλείψεις του υποψηφίου, μόνον όσον αφορά τις γνώσεις ελληνικού δικαίου, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την κατά το άρθρο 12 του Κώδικα Δικηγόρων αυτοτελή παράσταση ασκούμενου δικηγόρου ενώπιον δικαστηρίων και διοικητικών αρχών. Στην κρινόμενη όμως υπόθεση, η Επιτροπή δεν στήριξε την κρίση της περί μη αντιστοιχίας των επαγγελματικών προσόντων του αιτούντος, όσον αφορά την αναγκαία γνώση επί των κλάδων του Αστικού και Διοικητικού Δικαίου και της Πολιτικής και Ποινικής Δικονομίας, στο κατά την κοινή πείρα

κριτήριο της διαφορετικότητας των εθνικών εννόμων τάξεων, εξετάζοντας, από την άποψη αυτή, τον προσκομιζόμενο από τον αιτούντα τίτλο σπουδών νομικής «με κατεύθυνση ελληνικού δικαίου». Υπό τα δεδομένα, συνεπώς, αυτά, η αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση, δεν παρίσταται νόμιμη, και πρέπει, ως εκ τούτου, η απόφαση αυτή να ακυρωθεί, η δε υπόθεση να αναπεμφθεί στη Διοίκηση προς νέα νόμιμη κρίση. Κατά την γνώμη, όμως, των Συμβούλων, Γ. Τσιμέκα και Δ. Μακρή, σύμφωνα με όσα δέχθηκαν στη σκέψη 16 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή, στο πλαίσιο του διακριτού ελέγχου των επαγγελματικών προσόντων του αιτούντος, ο οποίος επικαλέσθηκε και προσκόμισε για την εγγραφή του ως ασκούμενου δικηγόρου μόνον το ανωτέρω πτυχίο νομικής του Ε.Π.Κ. και την αναγνώριση αυτού από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., είχε τη δυνατότητα, κατά τη διαμόρφωση της σχετικής κρίσης της, να στηριχθεί σε κριτήρια που συνδέονται με τη διαδικασία και τις ουσιαστικές προϋποθέσεις απόκτησης του τίτλου, ανεξαρτήτως του ότι στα ίδια κριτήρια στηρίχθηκε και η κρίση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και, επομένως, να εξετάσει και να αξιολογήσει, εκτός από το πρόγραμμα μαθημάτων που αυτός είχε διδαχθεί, τη διάρκεια σπουδών, τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας και τον τρόπο εξέτασης και αναγνώρισης (μεταφοράς) των μαθημάτων από προηγούμενες σπουδές, χωρίς τούτο να αποτελεί αμφισβήτηση της ακαδημαϊκής αξίας του πτυχίου, εφόσον η κρίση της Επιτροπής αφορά την επαγγελματική μόνον ισοτιμία αυτού και περιλαμβάνεται στο συνολικό έλεγχο των επαγγελματικών του προσόντων για την εγγραφή του ως ασκούμενου δικηγόρου. Στην προκειμένη περίπτωση, όμως, η αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης είναι ανεπαρκής, διότι η κρίση της Επιτροπής περί ελλείψεως των επαγγελματικών προσόντων του αιτούντος εκφέρεται αορίστως αφού δεν αναφέρονται ποια συγκεκριμένα μαθήματα που διδάχθηκε ο αιτών στο Ε.Π.Κ. υπολείπονται, από την άποψη των ωρών διδασκαλίας, των αντίστοιχων μαθημάτων των ελληνικών Α.Ε.Ι. περαιτέρω

δε, διότι ναι μεν διαπιστώνεται ότι στο πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου αυτού δεν περιλαμβάνονται στα υποχρεωτικά μαθήματα συνθέσεις νομικών μαθημάτων, δεν αξιολογείται, όμως, όπως θα έπρεπε στο πλαίσιο της διερεύνησης των συγκεκριμένων προσόντων του αιτούντος, ότι, όπως αναφέρεται στην ίδια απόφαση, ο αιτών έχει εξετασθεί επιτυχώς στις συνθέσεις Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας. Συνεπώς, για το λόγο αυτό, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή.

21. Επειδή, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, όπως βασίμως προβάλλεται. Συνεπώς, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να αναπεμφθεί η υπόθεση στην ανωτέρω Επιτροπή Αξιολόγησης, για νέα νόμιμη κρίση, σύμφωνα με το αιτιολογικό, απορριπτομένων ως αβασίμων των περι του αντιθέτου ισχυρισμών των παρεμβαινόντων.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει την από 29/30.1.2016 απόφασης της Επιτροπής Αξιολόγησης του άρθρου 15 παρ. 1 Α του ν. 4194/2013.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.

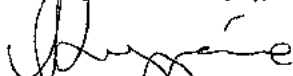
Αναπέμπει την υπόθεση στην Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 15 παρ. 1 Α του ν. 4194/2013, για νέα, νόμιμη κρίση, σύμφωνα με το αιτιολογικό.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Επιβάλλει, συμμέτρως στο Δημόσιο και στους παρεμβαίνοντες, τη δικαστική δαπάνη του αιτούντος, η οποία ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα ευρώ (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 16 Μαΐου 2017

Η Πρόεδρος του Γ' Τμήματος

Αικ. Συγγούνα

Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Δ. Τεράδη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 30ής Νοεμβρίου 2017.

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος

Ο Γραμματέας

Δ. Σκαλτσούνης

Α. Γεωργακόπουλος

*Διορισμός
4.12.2017
Στ. Κάρου*

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα, 4 Δεκεμβρίου 2017

Η Πρόεδρος του Γ' Τμήματος

Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Foittitikaneea.gr